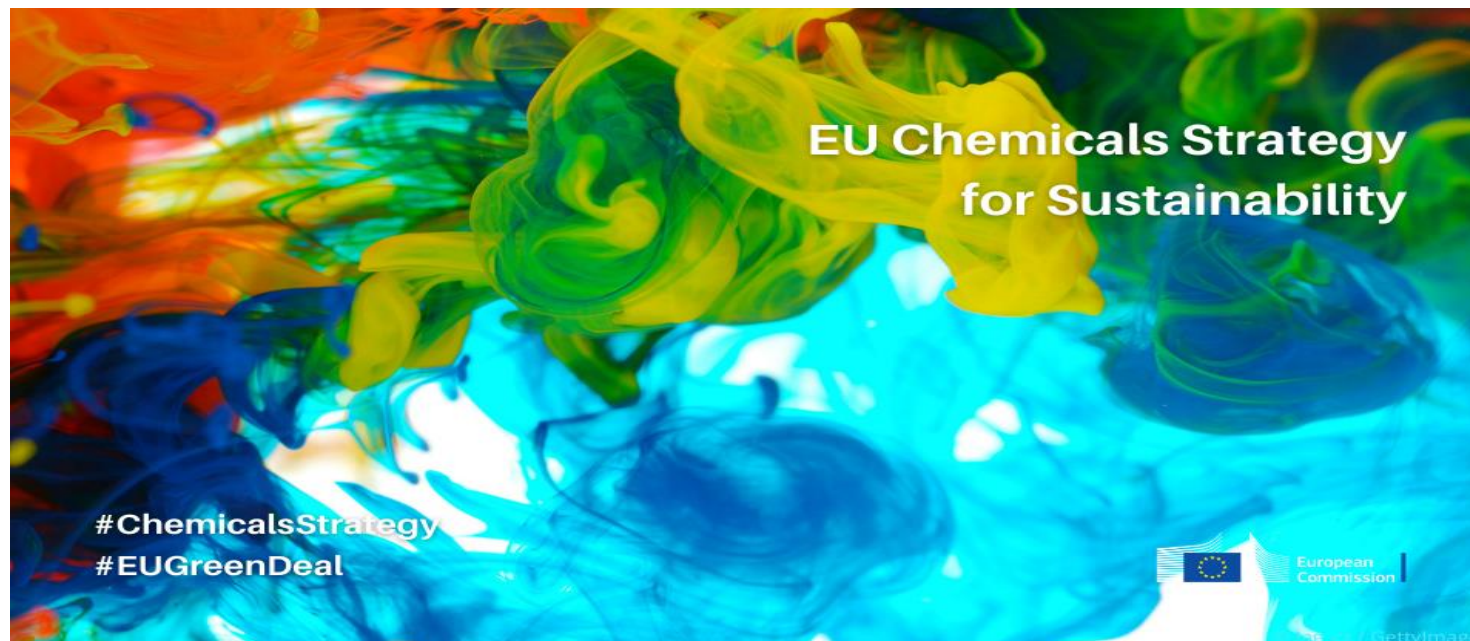

10^η Συνεδρία Παγκυπρίου Συμβουλίου Χημικών Ουσιών Ευρωπαϊκή Στρατηγική για την αειφορία των χημικών ουσιών Προς ένα περιβάλλον χωρίς τοξικές ουσίες

Δρ Τασούλα Κυπριανίδου Λεοντίδου
Προϊστάμενη Κλάδου Χημικής Προστασίας και Ασφάλειας Υπηρεσιών

Κλιματική αλλαγή

- ▶ Αύξηση των ρύπων / φαινόμενο θερμοκηπίου
- ▶ Αύξηση της μέσης θερμοκρασίας του πλανήτη
- ▶ Λιώσιμο πάγων
- ▶ Αύξηση της στάθμης του νερού των θαλασσών

Συμφωνία των Παρισίων - 2015

- ▶ Περιορισμός αύξησης θερμοκρασίας πλανήτη στους 1,5 °C σε σχέση με την προβιομηχανική περίοδο
- ▶ Μηδενισμός των εκπομπών θερμοκηπιακών αερίων μέχρι το 2050

Η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία

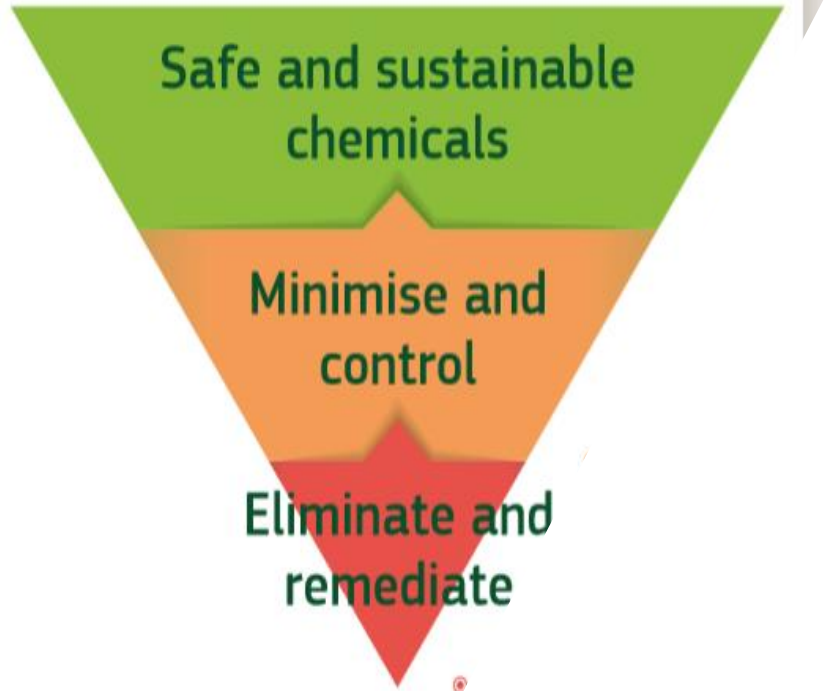
Στρατηγική για την αειφορία των χημικών ουσιών

- Δημοσιεύθηκε στις 14.10.2020. 30 σελίδες 5 κυριότεροι πυλώνες υλοποίησης
- Ειδικά παραρτήματα για συγκεκριμένα θέματα όπως τα PFAS, οι ενδοκρινικοί διαταράκτες και η συνεργιστική δράση
- Παράρτημα της Στρατηγικής: Σχέδιο δράσης με χρονοδιάγραμμα τροποποίησης των εμπλεκόμενων νομοθεσιών. Τα πλείστα ξεκινούν το 2021-2022
- Ενίσχυση και άμεση τροποποίηση των Κανονισμών REACH και CLP που αποτελούν τις βάσεις της κανονιστικής ρύθμισης των χημικών προϊόντων στην ΕΕ
- Το σχέδιο δράσης στοχεύει επίσης στην μετεξέλιξη της βιομηχανίας με στόχο την προσέλκυση επενδύσεων για βιώσιμες μεθόδους παραγωγής χημικών
- Ενίσχυση της ανοικτής στρατηγικής αυτονομίας της ΕΕ. Η πανδημία COVID-19 ανέδειξε τον περιορισμένο αριθμό προμηθευτών χημικών προϊόντων με ουσιώδεις χρήσεις, (π.χ. διαθεσιμότητα φαρμάκων). Ενίσχυση της ικανότητας της ΕΕ να ανταποκρίνεται σε κρίσεις στον τομέα της υγείας
- Χρηματοδοτική στήριξη μέσω προγραμμάτων Ορίζοντα 2020 και LIFE

https://ec.europa.eu/environment/strategy/chemicals-strategy_el

Ένα νέο μακροπρόθεσμο όραμα για την Ευρωπαϊκή πολιτική για τα χημικά προϊόντα

- Τα χημικά προϊόντα να παράγονται και να χρησιμοποιούνται με τρόπο που να **μεγιστοποιείται η συνεισφορά τους στην κοινωνία, περιλαμβανομένης της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης, χωρίς να επιβαρύνεται ο πλανήτης ή η σημερινή και οι μελλοντικές γενεές**
- Η Ευρωπαϊκή βιομηχανία να διαδραματίσει **ανταγωνιστικό και ηγετικό ρόλο** στην παραγωγή και τη χρήση ασφαλών και βιώσιμων χημικών προϊόντων **σε παγκόσμιο επίπεδο**

Περιβάλλον απαλλαγμένο από τοξικές ουσίες: 5 δομικά στοιχεία

Καινοτομία,
ανταγωνιστικό-
τητα, ανάκαμψη

Ενίσχυση της
νομοθεσίας για
καλύτερη
προστασία

Απλοποίηση &
συνοχή

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ
και επιστήμη

ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ
παράδειγμα

1. Προώθηση της καινοτομίας

- Η υποκατάσταση των πιο επιβλαβών χημικών ουσιών ΔΕΝ έχει προχωρήσει με τον αναμενόμενο ρυθμό.

Υποστήριξη της βιομηχανικής καινοτομίας και ψηφιοποίησης:

- Κλιματικά ουδέτερη & καθαρή παραγωγή χημικών προϊόντων
- IPPC: Υποχρεωτική διενέργεια επιτόπιων μετρήσεων περιορίζοντας τη χρήση ουσιών που προκαλούν μεγάλη ανησυχία (SVHC)
- Διεργασίες παραγωγής χημικών με χαμηλές εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα και με χαμηλό περιβαλλοντικό αποτύπωμα

1. Προώθηση της καινοτομίας – Δημιουργία μη-τοξικών κύκλων υλικών

- Σε μια καθαρή **κυκλική οικονομία** είναι σημαντικό να ενισχυθεί η παραγωγή και η **χρήση δευτερογενών πρώτων υλών**. Υπάρχει έλλειψη επαρκών πληροφοριών σχετικά με τη χημική σύσταση των προϊόντων
- Σήμα **«Ανακυκλώθηκε στην ΕΕ»** ως πρότυπο αναφοράς παγκοσμίως
- Να ελαχιστοποιηθούν οι SVHC σε καινούργια προϊόντα και ανακυκλωμένα υλικά
- Να ισχύει η ίδια οριακή τιμή για επικίνδυνες ουσίες σε πρωτο χρησιμοποιούμενα και ανακυκλωμένα υλικά
- **Προτεραιότητα σε υλικά με μεγαλύτερες δυνατότητες κυκλικής διαχείρισης** π.χ. κλωστοϋφαντουργικά, συσκευασίες (περιλαμβανομένων των τροφίμων), έπιπλα, ηλεκτρονικά είδη, κατασκευές και κτήρια

2. Βελτίωση της νομοθεσίας – καλύτερη προστασία

- Καταναλωτές, εργαζομένους και ευπαθείς ομάδες (εγκυμονούσες, παιδιά, ηλικιωμένοι)
- **Οι καταναλωτές εκτίθενται σε μεγάλη ποικιλία χημικών ουσιών** που περιέχονται σε διάφορα αντικείμενα όπως παιχνίδια, είδη παιδικής φροντίδας, υλικά σε επαφή με τρόφιμα, καλλυντικά, έπιπλα, υφάσματα
- **Άμεση απαγόρευση** στα καταναλωτικά αγαθά καρκινογόνων, μεταλλαξιογόνων χημικών, ή που επηρεάζουν το αναπαραγωγικό ή ενδοκρινικό σύστημα ή ανθεκτικών και βιοσυσσωρεύσιμων
- Εκτίμηση επιπτώσεων για **επέκταση** απαγόρευσης σε χημικά που επηρεάζουν ανοσοποιητικό, νευρικό ή αναπνευστικό σύστημα και σε εκείνα που είναι τοξικά για συγκεκριμένα όργανα
- Επέκταση στους **εργαζόμενους του ίδιου επιπέδου προστασίας όπως και σε καταναλωτές (REACH)**. Πρόταση τροποποίησης του άρθρου 68(2) του REACH ώστε να καλυφθούν οι επαγγελματίες χρήστες
- Προστασία εργαζόμενων κάτω από ΑΥΕ: θα προσδιοριστούν οι πλέον επιβλαβείς χημικές ουσίες και θα προταθούν OELs, μείωση OELs για αμίαντο και μόλυβδο, θέσπιση OELs για διισοκυανικά

2. Βελτίωση της νομοθεσίας (γενικά)

- Καθορισμός κοινοτικών κριτηρίων για **ουσιώδεις χρήσεις στην κοινωνία** (απολύτως αναγκαίες χρήσεις) για εφαρμογή σε όλες τις σχετικές νομοθεσίες ΕΕ
- Ενίσχυση της **ασφάλειας των παιδιών** από επικίνδυνα χημικά προϊόντα παιδικής φροντίδας, μέσω της οδηγίας για την ασφάλεια προϊόντων και των περιορισμών του REACH

2. Βελτίωση της νομοθεσίας (μείγματα)

Προστασία του ανθρώπου και του περιβάλλοντος από τις **συνεργιστικές επιδράσεις** των χημικών ουσιών

Εισαγωγή συντελεστών αξιολόγησης μειγμάτων στο REACH (μέσω της διαδικασίας καταχώρισης)

Ενίσχυση νομοθετικών διατάξεων για να λαμβάνεται υπόψη η συνεργιστική δράση σε τρόφιμα, υλικά σε επαφή με τρόφιμα, παιχνίδια, απορρυπαντικά, καλλυντικά

Βελτίωση αξιολόγησης μειγμάτων που χρησιμοποιούνται στην παραγωγή **καπνού** (ηλεκτρονικό τσιγάρο)

2. Βελτίωση της νομοθεσίας - Ενδοκρινικοί Διαταράκτες

- Πρόταση τροποποίησης του άρθρου 57 του REACH για προσθήκη των ενδοκρινικών διαταρακτών, **επίμονων, κινητικών και τοξικών (PMT)** και των πολύ έμμονων και πολύ κινητικών ουσιών (vPvM) στον κατάλογο των SVHC
- Ενίσχυση της προστασίας των **εργαζομένων** μέσω αναγνώρισης των ενδοκρινικών διαταρακτών ως **SVHC κάτω από το REACH**
- Θέσπιση δεσμευτικών κριτηρίων για αναγνώριση των ενδοκρινικών διαταρακτών και **ενίσχυση της παραγωγής πληροφοριών** μέσω εισαγωγής απαιτήσεων πληροφόρησης σε ολόκληρη τη νομοθεσία (REACH, κανονισμός για τα βιοκτόνα, κανονισμός για τα φυτοπροστατευτικά, κανονισμός για τα υλικά σε επαφή με τρόφιμα, κανονισμός για τα καλλυντικά προϊόντα)

2.Βελτίωση της νομοθεσίας (PFAS)

PFAS ή παντοτινά χημικά:

- Από τη δεκαετία του 1940 χρησιμοποιούνται στα καταναλωτικά προϊόντα
- Είναι εξαιρετικά **ανθεκτικές** ουσίες και συσσωρεύονται στο περιβάλλον, ορισμένες δε από αυτές και στον οργανισμό μας
- Μελέτες δείχνουν ότι ορισμένα από τα αυτά προκαλούν σοβαρά προβλήματα στην υγεία, όπως καρκίνο και ηπατικές βλάβες

- Πρόταση **απαγόρευσης των PFAS** στο πλαίσιο του REACH σε **πυροσβεστικούς αφρούς** και για όλες τις **μη ουσιώδεις χρήσεις**, συμπεριλαμβανομένων των **καταναλωτικών προϊόντων**
- Αντιμετώπιση των PFAS με ομαδική προσέγγιση, βάσει της σχετικής νομοθεσίας για τα ύδατα, τα βιώσιμα προϊόντα, τα τρόφιμα, τις βιομηχανικές εκπομπές και τα απόβλητα
- Πρωτοβουλία αντιμετώπισης των ανησυχιών για τις PFAS σε **παγκόσμια** κλίμακα
- Ανάπτυξη καινοτόμων μεθοδολογιών για την **αποκατάσταση των επιπτώσεων της μόλυνσης** από PFAS (περιβάλλον και προϊόντα) και την ασφαλή υποκατάστασή τους

3. Απλοποίηση και ενοποίηση: Προσέγγιση «Μια ουσία, Μία Αξιολόγηση»

Διενεργούνται τώρα σε Ευρωπαϊκό επίπεδο αξιολογήσεις χημικών ουσιών δυνάμει διαφόρων νομοθετικών πράξεων από EFSA, ECHA, EMA και EEA και από επιτροπές Scientific Committee on Health, Environment and Emerging Risks (SCHEER) και Scientific Committee on Consumer Safety (SCCS)

- Βελτίωση της διαφάνειας μέσω εργαλείου για την ανασκόπηση των προγραμματισμένων και συνεχιζόμενων πρωτοβουλιών**
- Ανακατανομή των επιστημονικών εργασιών**
- Ενίσχυση της διακυβέρνησης του ECHA**
- Μεταρρύθμιση των διαδικασιών αδειοδότησης και περιορισμού στο πλαίσιο του REACH**
- Ενίσχυση της συμμόρφωσης, της επιβολής και της εποπτείας της αγοράς**

Μηδενική ανοχή στην μη-συμμόρφωση

- **Εισαγόμενα είδη** και **διαδικτυακές πωλήσεις** ιδιαίτερη πρόκληση
- Πρόσθετα μέτρα για ενίσχυση των ελέγχων στα **σύνορα** της ΕΕ και προώθηση συνεργασίας με **πλατφόρμες διαδικτυακών αγορών**
- Ελέγχους από την Επιτροπή προς τα Κράτη Μέλη για να διασφαλίζεται η επιβολή της νομοθεσίας και ειδικά του REACH. Διαδικασίες επί παραβάσει για μη-παροχή προσωπικού και υποδομής
- Θέσπιση ενιαίων όρων και **συχνότητες ελέγχων** στο πλαίσιο του Κανονισμού εποπτείας της αγοράς
- Εμπλοκή της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF) για παράνομα χημικά προϊόντα (εισαγωγή και κυκλοφορία)
- Χρήση ψηφιακών εργαλείων με στόχο το **ηλεκτρονικό διαβατήριο προϊόντος**
- Ενισχυμένη χρήση του Φόρουμ Περιβαλλοντικής Συμμόρφωσης και Διακυβέρνησης (ECA) (IMPEL, EUFJE, ENPE, EnvCrimeNet).
- Ενίσχυση της συνεργασίας σε επίπεδο ενιαίων δικτύων επιβολής της νομοθεσίας, όπως οι IMPEL, PARCS και SLIC

4. Μια περιεκτική βάση γνώσεων

□ Προτάσεις αναθεώρησης των απαιτήσεων καταχώρισης στο REACH, ώστε να εξασφαλιστεί:

- Η αναγνώριση των ουσιών με κρίσιμες ιδιότητες κινδύνου, συμπεριλαμβανομένων των επιδράσεων στο **νευρικό** και το **ανοσοποιητικό σύστημα**
- η μετακίνηση προς την ομαδοποίηση,
- η καταχώριση ομάδας **πολυμερών**,
- οι πληροφορίες σχετικά με το συνολικό περιβαλλοντικό αποτύπωμα των χημικών ουσιών,
- η υποχρέωση εκθέσεων χημικής ασφάλειας για ουσίες μεταξύ 1-10 τόνων
- αναγνώριση **όλων των καρκινογόνων ουσιών** που παράγονται ή εισάγονται στην ΕΕ **ανεξαρτήτως ποσότητας**

□ Διασύνδεση επιστήμης και πολιτικής,

□ Προηγμένα εργαλεία για ανάλυση δεδομένων με στόχο την αποφυγή δοκιμών σε ζώα,

□ Ανάπτυξη **(βιο)παρακολούθησης** ανθρώπων και περιβάλλοντος

□ Περισσότερες δράσεις σχετικά με την έρευνα και την καινοτομία, νέες μέθοδοι δοκιμών,

□ Δέσμευση για παρακολούθηση, δείκτες και σύστημα έγκαιρης προειδοποίησης κινδύνων

5. Παγκόσμιο πρότυπο

- Προώθηση – σε συνεργασία με διεθνείς οργανισμούς και βιομηχανία — της χρήσης του συστήματος επισήμανσης GHS των Ηνωμένων Εθνών διεθνώς
- Στήριξη, κυρίως μέσω χρηματοδότησης, της ικανότητας των τρίτων χωρών για την αξιολόγηση και διαχείριση των χημικών ουσιών
- Διασφάλιση ότι τα επικίνδυνα χημικά προϊόντα που απαγορεύονται στην Ευρωπαϊκή Ένωση **δεν παράγονται για εξαγωγή**, μεταξύ άλλων με τροποποίηση της σχετικής νομοθεσίας, εφόσον απαιτείται.

